

ROLUL SPIRITULUI NAȚIONAL ÎN FORMAREA PROFESIONALĂ A STUDENȚILOR ȘI ANGAJAȚILOR DIN ORGANELE DE FORȚĂ

Simion CARP, Elena CARP

Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

Mărturiile ale prezenței spiritului național la poporul nostru este atestată din cele mai timpurii perioade ale constituirii națiunii române. Astfel, înaintașii noștri au abordat mereu subiectul unității spirituale a poporului în lucrări istorice, precum Grigore Ureche, Miron Costin, Dimitrie Cantemir etc. Abordarea conceptului de unitate națională s-a datorat în primul rând unicității etnogenezei poporului nostru.

În prezent, societatea noastră e marcată de diverse controverse, parcurgem o perioadă importantă atât în materie de integrare europeană, cât și de reintegrare a țării. În acest context, instituțiile statului trebuie să se racordeze mereu unor provocări de altă natură, altele decât cele tradiționale. Prin urmare, altoirea spiritului național la tânăra generație și în mod special tinerilor care sunt instruiți în instituțiile de forță, devine o necesitate.

Cuvinte-cheie: *patriotism, valori morale, spirit național, pregătire moral psihologică, instituții de forță.*

ROLE OF NATIONAL SPIRIT IN TRAINING STUDENTS AND EMPLOYEES OF BODIES OF FORCE

The evidence of national spirit in our society is attested from the earliest periods of the formation of Romanian nation, so our ancestors have always approached the subject of spiritual unity of the society in historical works such as Grigore Ureche, Miron Costin, Dimitrie Cantemir etc. This concept approaches national unity through ethnogenesis uniqueness of our nation.

Nowadays, our society is marked by various controversies, as we pass through an important period of European integration, as well as the reintegration of the country. In this context, state institutions must always connect to other challenges, other than the traditional ones, thus, grafting national spirit of the younger generation and especially of those who are trained in the law enforcement institutions.

Keywords: *patriotism, moral values, national spirit, moral and psychological training, law enforcement institutions (force institutions).*

La etapa actuală, Republica Moldova parcurge o perioadă importantă atât în materie de integrare europeană, cât și de reintegrare a țării. În acest context, instituțiile statului trebuie să se adapteze mereu noilor provocări și, în același timp, să beneficieze de rezultatele obținute. La fel și ministerele de forță care au un rol pregnant în prevenirea și limitarea atentatelor la securitatea statului, conflictelor armate, în contracararea criminalității și menținerea ordinii publice se află într-un proces complex de adaptare la realitățile unei societăți moderne și la standardele internaționale.

Pentru a face față noilor imperative sociale și a realiza adecvat sarcinile stabilite prin lege, instituțiile de forță trebuie să-și ajusteze continuu activitatea la noul flux de evenimente și provocări. Din aceste considerente, în scopul fortificării capacităților instituționale este oportună și reforma lor, astfel încât să asigure edificarea unei societăți democratice, instaurarea supremației legii, ordinii de drept, precum și atingerea unor standarde europene în activitatea lor. Însă, reformarea acestor instituții specifice este dificilă și de durată, solicitând persoanelor implicate în procesul respectiv competență și responsabilitate pentru deciziile luate și urmările ce pot surveni.

Tendința spre schimbări calitative și ralierea la standarde internaționale, inclusiv recomandările experților străini, sunt mereu binevenite, însă, de rând cu continuarea demersurilor reformatoare, considerăm important de a pune în prim-plan interesele Republicii Moldova, ținându-se cont de tradițiile și particularitățile naționale. După cum menționa ilustrul istoric militar, locotenent-colonelul V.Nădejde, „niciodată nu trebuie să lăsăm ca mijloacele pentru apărarea intereselor noastre naționale să depindă de bunăvoința altora” [9].

De altfel, și experiența altor state a demonstrat că cele mai eficiente schimbări și căi de realizare a obiectivelor trasate se produc prin combinarea tradițiilor cu aderarea la noile valori, fapt care deseori este ignorat.

Cu regret, astăzi, în râvna exagerată de conformare la cerințele din exterior, asistăm la o schimbare a sistemului de valori, chiar la o desconsiderare a valorilor morale, iar patriotismul, demnitatea și onoarea căpătă

un alt înțeles. În circumstanțele existente, militarii și reprezentanții ministerelor de forță întâlnesc impedimente majore nu doar în exercitarea atribuțiilor funcționale, dar și în realizarea Jurământului depus.

Abordând teoretic această problemă, constatăm că noile provocări impun angajarea în cadrul acestor instituții a unor persoane cu un diapazon de cunoștințe și o pregătire moral-psihologică corespunzătoare.

Trebuie să recunoaștem însă că, oricât se va vorbi despre elaborarea și implementarea noilor forme și metode moderne de instruire și formare profesională, totuși rezultate consistente nu se vor obține atât timp cât aceste categorii de personal nu vor beneficia de condiții decente de activitate, dotări logistice necesare, lipsa presiunilor din exterior și de respectul față de angajații structurilor respective. Toate acestea constituie un factor destabilizator care canalizează climatul moral-psihologic spre frustrare, pierderea încrederii între colegi și superiori etc.

Din considerentele enunțate, personalul ministerelor de forță are nevoie de o încărcătură morală, care să-l însuflețească și să-l ajute să depășească unele situații specifice, să realizeze misiuni dificile și, totodată, să mențină disciplina de serviciu. Astfel, pregătirea profesională și moral-psihologică trebuie să includă, de rând cu alte activități, și cultivarea prin educație a unor norme și valori morale care au un mare rol în asigurarea stabilității, coeziunii și eficacității grupului. Camaraderia, onoarea, demnitatea militară și patriotismul sunt teme care nu trebuie marginalizate sau neglijate. Neavând la bază motivații morale serioase, profunde sentimente patriotice și naționale, orice metodă este sortită să sufere eșec și să-și demonstreze imperfecțiunea și vulnerabilitatea, iar o disciplină de serviciu fără de patriotism și responsabilitate civică se transformă într-un sistem de reguli corporatiste.

Iată de ce ne vom referi în continuare la pregătirea moral-psihologică a personalului ministerelor de forță pe baza tradițiilor militare și a particularităților naționale, care, în opinia multor autori, au un rol deosebit de important în educarea și pregătirea efectivului. O atenție deosebită se acordă pregătirii moral-psihologice a militarilor englezi. Cultivarea tradițiilor forțelor armate constituie o componentă a procesului de educație, fiind considerată „baza ce cimentează armata engleză”. În cazarmile engleze există numeroase exponate al căror moto este: „Armata se sprijină pe tradițiile regimentelor și pe disciplină” [7, 266].

Tradițiile militare, la fel ca și alte tradiții, sunt compuse din valorile materiale și spirituale ale unui popor, tradițiile sunt moștenite și clădite de fiecare generație în raport cu scopul și interesele grupurilor și claselor care le-au determinat sau influențat.

E știut că tradiția prin prezența ei influențează prezentul și l-a orientat în fiecare moment istoric, reprezentând o constantă în procesul de făurire a culturii și civilizației. Acest lucru a determinat ca multe fapte, fenomene sociale care au influențat pozitiv viața colectivităților și a individului să fie venerate, dorite și respectate, chiar dacă astăzi reprezintă numai simbolic acele binefaceri de început [8, 29].

Educarea pe baza tradițiilor este o prerogativă nu doar pentru țările mari, deoarece fiecare stat, indiferent de mărimea teritoriului și resursele de care dispune, în decursul constituirii și consolidării sale ca entitate de sine stătătoare, a generat sisteme proprii de valori spirituale, teaurizându-și o anumită experiență istorică și unele modele exemplare după care își călăuzesc viața și care orientează în timp formarea noilor generații.

Având în vedere cele relatate, putem afirma cu certitudine că orice stat își are specificul său național și tradițiile sale militare, inclusiv Republica Moldova, chiar dacă este un stat care și-a recăpătat independența și suveranitatea acum două decenii, fiind marcată de mai bine de 200 de ani de ocupație rusă (de la Regulamentul Organic încoace) cu multiplele evenimente cardinale, care au influențat decisiv mentalitatea și comportamentul cetățenilor noștri.

E suficient de a face o incursiune în istorie pentru a ne convinge de bogatele tradiții militare pe care poporul nostru le-a creat prin foc și sabie, prin sângeroase lupte de apărare a meleagului natal și, mai cu seamă, pentru a demonstra celor ce afirmă că noi nu avem tradiții militare, argumentând aceasta prin faptul că secole de-a rândul conaționalii noștri au luptat în componența diferitelor armate străine.

Iată de ce este necesar ca absolvenții instituțiilor de învățământ special, dar și alte categorii care se încadrează în ministerele de forță, să cunoască, pe lângă pregătirea temeinică în domeniu, tradițiile militare și particularitățile naționale, să fie cu adevărat patrioți ai neamului, însuflețiți de trecutul nostru glorios, fără a se lăsa influențați de reminiscentele ideologiei sovietice, pe care unii sus-puși continuă să o propage, plătind tributul de vasal țărilor și intereselor străine.

Mai mult ca atât, numeroase exemple din istoria neamului, transpuse în timp, pot fi de un real folos în anumite situații și în prezent. Câteva dintre acestea le vom prezenta în continuare.

Din cele mai vechi timpuri, pe meleagurile noastre au trăit oameni destoinici și muncitori, iscusiți conducători de oști și viteji oșteni, care au luptat cu devotament și credință fără a-și cruța viața pentru pământul natal, iar faptul că unitățile militare și speciale poartă numele marilor domnitori Decebal, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare ș.a. nu este o simplă întâmplare.

Să amintim de Decebal, despre care Dio Casius spunea că „...era foarte priceput la planurile de război și iscusit în înfăptuirea lor, știind să aleagă prilejul pentru a ataca pe dușman și a se retrage la timp. Dibaci la întins curse, era bun luptător și se pricepea să folosească izbânda, dar și să iasă cu bine dintr-o înfrângere. Din această pricină, multă vreme a fost un dușman de temut pentru romani...” [4, 19].

Tot în relatările izvoarelor antice se remarcă, de pildă, energia și rapiditatea cu care a acționat regele dac pentru a asigura oastei sale armamentul cel mai perfecționat al epocii, inclusiv mașini de război, precum și de a-i instrui pe luptători în așa fel încât să fie în măsură să contracareze tactica militară a romanilor. Contemporan cu evenimentele, Dion Chrysostomul, orator grec care a vizitat Dacia în anul 96 e.n., în plină desfășurare a pregătirilor militare inițiate de Decebal, relatează: „A ajuns la niște oameni întreprinzători, care nu aveau răgazul să asculte cuvântări, ci erau agitați și tulburați ca niște cai de curse la potou, înainte de plecare, nerăbdători să treacă vremea, cai pe care râvna și înfocarea îi fac să lovească pământul cu copitele. Acolo la ei puteai să vezi peste tot săbii, platoșe, lănci, toate locurile fiind pline de cai, arme și oameni înarmați” [3, 147].

Înseși împrejurările istorice – îndeosebi confruntările continue cu adversari puternici, adeseori superiori numeric și ca înzestrare tehnică – au imprimat un caracter popular, de masă, luptelor de apărare. Ca urmare, organizarea militară a cuprins întotdeauna, alături de trupele regulate, o serie de structuri nepermanente, iar participarea tuturor cetățenilor capabili să poarte armele la apărarea țării a fost, din cele mai vechi timpuri, de la strămoșii noștri geto-daci, o obligație consacrată prin tradiție și apoi prin legi.

Cu admirație sunt descrise și tacticile folosite de Decebal în războaie. Astfel, în 88, Oastea dacă s-a retras în ordine, Decebal dovedea multă istețime în a pune diferite obstacole în calea urmăritorilor. Tradiția îi atribuie stratagema de a fi scurtat și curățat trunchiurile de copaci ale unui pâlcc de pădure, îmbrăcându-le cu haine și aninând de ele arme, ceea ce i-ar fi făcut pe romani să creadă, privindu-le din depărtare, că îi așteptau puternice forțe dace, determinându-i astfel să se oprească din drum și să piardă vremea. Știrea despre această stratagemă reflectă reputația pe care și-o dobândise regele dac de a folosi cu succes toate procedeele de luptă cunoscute în vremea lui spre a învinge un adversar superior în număr și în înzestrare [3, 149].

Ca și în războiul precedent, el a reușit să supravegheze continuu mișcarea forțelor adversarului, prin elemente mobile de cercetare și acoperire pe direcțiile de pătrundere; a aplicat din nou tactica de hărțuire ce se impunea, aceasta fiind combinată cu o repliere activă și cu organizarea de acțiuni de rezistență succesive pe aliniamente și puncte tari din teren.

În această ordine de idei, menționăm că gândirea militară a poporului nostru a avut, în toate perioadele, reprezentanți de seamă, ale căror opere s-au situat la nivelul concepțiilor avansate existente pe plan internațional, iar faptul că tactica și strategia conducătorului se manifestă prin iscusința de a alege din diversitatea de mijloace de care dispune pe cele care vor da rezultatele cele mai bune în situația și la momentul oportun rămâne actual și astăzi.

În ultimii ani democratizarea Republicii Moldova, aderarea la convențiile și tratatele internaționale privind apărarea drepturilor și libertăților omului, dezvoltarea relațiilor sociale au condiționat revizuirea procesului managerial cu personalul din cadrul ministerelor de forță. În activitatea complicată și variată a acestor ministere o importanță deosebită are formarea deprinderilor și cunoașterea formelor de conducere cu efectivul subordonat.

Recomandările teoretice referitor la metodele de conducere și calitățile conducătorului au fost și rămân a fi pe cât de diverse, pe atât de contradictorii. Cert este că fiecare conducător reprezintă un exemplu pentru subalterni. El este persoana responsabilă de îndeplinirea la nivel a sarcinilor stabilite de instanțele ierarhic superioare, iar incapacitatea conducătorului de a dirija cu efectivul subordonat se răsfrânge negativ asupra activității subdiviziunii în întregime.

O dirijare eficientă presupune profilarea realelor probleme și formularea lor corectă, înlăturarea falselor probleme, proiectarea scopurilor, a obiectivelor și priorităților, inclusiv abordarea sistemică, rațională a acestora în vederea obținerii rezultatelor reale.

Voința puternică a conducătorului și colectivului asigură succesul misiunilor de serviciu, așa precum în decursul veacurilor iscusința domnitorilor și vitejia oștenilor asigurau obținerea victoriilor în lupte; și vice-

versa, un conducător incompetent va reduce capacitatea de activitate a subdiviziunii, conducând inevitabil la distrugerea ei.

Strămoșii noștri au respins atacurile numeroșilor dușmani și au rezistat agresiunilor din exterior datorită bunei pregătiri, firii cutezătoare și calităților înnăscute ale domnitorilor și conducătorilor ce i-au avut. Exemple elocvente în acest sens se regăsesc în scrierile cronicarilor și istoricilor despre luptele care au adus faimă țării.

O pagină aparte în istoria țării noastre o constituie marele domnitor al Moldovei Ștefan cel Mare și Sfânt. După cum spunea N.Dabija „...e Mare și Sfânt nu fiindcă a cucerit teritorii străine, ci pentru că și le-a apărat pe ale sale. Regi și cronicari de pretutindeni îl vor numi „erou al creștinătății”, „cel mai viteaz dintre principii vremii acesteia”, „zid pentru întregul Apus al Europei”, „bărbat minunat, cu nimic mai prejos decât marii eroi ai antichității, pe care îi admirăm”, „cel mai vrednic să i se încredințeze conducerea și stăpânirea lumii”. Pentru noi Ștefan rămâne a fi unul dintre bărbații cei mai viteji ai neamului, un simbol al geniului poporului românesc care i-a dat suflare și suflet din sufletul său...” [6, 16]. *Ștefan cel Mare constituie gloria la care se raportează până astăzi spiritul românesc* [2, 535].

Fiecare cunoaște despre strategiile și tacticile utilizate de Ștefan cel Mare în multiplele războaie înscrise în analele militare, care au fost preluate și aplicate de alte popoare, servind la instruirea și educarea multor generații de militari. Deși nu mai puțin importante pentru pregătirea moral-psihologică a acestora sunt și înfrângerile, dar pline de eroism și sacrificiu. Un exemplu în acest sens pot fi luptele pentru Chilia, unde Ștefan cel Mare a suferit înfrângere. Conform unor surse istorice, cetatea ar fi fost cucerită prin trădare. De asemenea, nu se exclude că o parte din negustorii orașului, de origine italiană, treceau de partea otomanilor în cazuri similare. Oricum, din cele relatate de Ursinius, completat de către cronicarii turci, se poate conchide că apărătorii cetății au luptat cu dârzenie împotriva unui dușman cu mult mai numeros și bine dotat cu tehnică militară de asalt. Fiind supusă unui bombardament intens, în zidurile ei de apărare au apărut spărturi mari, au fost distruse porțile. Prin aceste spărturi turcii încercau să pătrundă în cetate. Un timp apărătorii ei au respins cu succes atacurile invadatorilor. Abia după 10 zile de lupte grele orașul a fost cedat [4, 90].

Eroismul, spiritul de sacrificiu, onoarea și demnitatea au persistat mereu în armata moldovenească. Aceste calități inerente poporului nostru au fost remarcate în toate războaiele, unde predecesorilor și conaționaliilor noștri le-a fost dat să lupte pe tot parcursul istoriei: în războaiele cu turcii, tătarii, în războaiele ruso-turce, primul și al doilea război mondial, în punctele fierbinți unde își satisfăceau serviciul militar în termen, precum și în războiul pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova din 1992, în care mulți angajați ai Ministerului de Interne și ai armatei naționale, fideli jurământului depus, nu și-au cruțat viața pentru apărarea Patriei, rămânând exemplul pentru urmași.

Un loc aparte în armata moldovenească îi revenea pregătirii de luptă. Multe izvoare autohtone și străine confirmă buna organizare și arta militară ce o poseda armata moldovenească. Despre instruirea temeinică a oștenilor moldoveni ne relatează nu doar literatura de specialitate, ci și cea artistică. Pentru a-și apăra pământul, moldovenii erau obligați să cunoască echipamentul, armele și tactica de luptă a agresorilor din Est și din Vest, care se deosebeau esențial. În lupte ei treceau cu ușurință de la tactica de luptă europeană la cea orientală. De aceea, un oștean trebuia să fie puternic și rezistent, să poată mânui cu desăvârșire sabia, să ochească în țintă cu arcul și arbaleta, să poată prinde călăreții din mers cu arcanul etc.

Desigur, trăim într-o altă epocă, avem un alt mod de trai și este firesc ca cititorul să se întrebe care ar fi tangența celor relatate cu tema abordată. În această ordine de idei, precizăm că în prezent, deși nu există pericolul unui război, amenințările la adresa vieții s-au amplificat într-o măsură greu de imaginat. Înalta tehnologie utilizată de către grupările criminale, sofisticarea armamentului și mijloacelor explozive, precizia de tragere cu ajutorul laserelor fac vulnerabili în egală măsură atât angajații ministerelor de forță, cât și societatea civilă. În circumstanțele existente, activitatea acestora, îndeosebi a poliției, este eficientă doar dacă există performanță continuă. Și în condițiile demilitarizării acestor instituții, pregătirea de luptă, cunoașterea armamentului din dotare este obligatorie pentru realizarea cu succes a sarcinilor ce le revin.

De menționat că în toate timpurile, inclusiv în perioada sovietică, ofițerii erau obligați să cunoască tehnica de luptă și armamentul din dotarea armatelor altor state [9, 7].

Capacitatea de luptă și moralul ostașilor noștri în diferite perioade i-a impresionat pe străini și chiar pe dușmanii cu care își încrușau armele. Deseori, conaționali noștri, ostași de rând (fie țărani ruși de la muncile câmpului, fie tinerii recrutați pentru a-și face datoria de bărbat), au luptat și au învins armate datorită acestor

calități. Drept exemplu este lupta de la Vaslui, despre care înseși cronicile turce afirmă că „...în această luptă mândria sultanului a fost zdrobită fără drept de replică. Nicăieri vreo armată musulmană nu a fost decimată în asemenea hal. Atunci au fost tăiați peste 40000 de ieniceri și spahii, care aveau o pregătire specială, alcătuiau elita armatei musulmane, erau așii iataganului...”. Acest caz constituie o dovadă în plus că oștenii moldoveni erau superiori în arta războiului și în lupta corp la corp. Fapte de vitejie din partea moldovenilor s-au atestat nu doar în luptele pentru apărarea pământului natal, ci de fiecare dată, fiind chemați sub arme, și-au îndeplinit conștiincios datoria. Solidaritatea poporului nostru cu alte popoare animate de idealurile libertății și independenței a îmbrăcat adeseori forma cooperării militare în luptele împotriva adversarilor comuni. Așa a fost în timpul războiului ruso-japonez, în cel de-al Doilea Război Mondial, în Vietnam, Afganistan și în alte puncte fierbinți, având de înfruntat atacurile kamikazilor, mujahedinilor, mercenarilor și ale altor categorii de adversari cu o pregătire mult mai serioasă. Au suportat atrocitățile greu de imaginat ale războaielor, păstrând demnitatea umană, adesea salvându-și camarazii de arme cu prețul propriei vieți, fapt pentru care mulți s-au învrednicit de înalte distincții ale diferitelor state. De menționat că și în prezent militarii din Armata Națională, participând la operațiuni și misiuni de menținere a păcii, sunt puși în situații similare.

Un argument în plus în favoarea celor relatate poate fi găsit în broșura „Basarabia”, scrisă fără părtinire, în baza documentelor autentice și convingătoare asupra stărilor de lucruri din Basarabia din primăvara anului 1919, în care John Kaba, căpitan în armata americană, relatează: „...unde am vizitat liniile frontului, am văzut soldați desculți, în zdrențe, având doar o clipă de răgaz după o bătălie... Am gustat din hrana lor, le-am vizitat locurile de adăpost. Îți face impresia că abia își țineau sufletul în trupurile lor, dar apoi îți dădeai seama că te înșeli, ei aveau un moral foarte ridicat, moral care nu cred să mai existe altundeva decât în armata română. Ostașii sunt buni, bine instruiți și ascultători, se mulțumesc cu puțin, dar în ciuda acestora sunt în stare să înfăptuiască lucruri mari, tot ceea ce se așteaptă de la ei să facă...” [5, 190]. Acest fapt confirmă încă o dată că arta militară românească a fost, în esența ei, modalitatea de a învinge, cu efectivele și materialele reduse pe care le oferea potențialul demografic și economic al țării, inamici puternici – armatele unor mari state agresoare. Așa cum au atestat luptele și bătăliile din toate timpurile, strămoșii noștri au reușit adeseori să provoace înfrângeri zdrobitoare puternicilor ei adversari datorită aplicării cu măiestrie a principiilor strategiei și tacticii, folosirii judicioase a terenului, îmbinării formelor și procedeelelor specifice „războiului clasic” cu acelea ale războiului întregului popor, participării alături de trupele regulate a unor formațiuni înarmate ale populației, moralul care a animat forțele naționale angajate în lupta împotriva coteruptorilor.

Și astăzi, în activitatea de zi cu zi, efectivul ministerelor de forță în anumite situații și condiții trebuie să reușească prin unele acțiuni de manevrabilitate, dinamism și mobilitate să compenseze uneori insuficiența tehnică.

Un compartiment aparte în activitatea ministerelor de forță îl reprezintă disciplina de serviciu, a cărei respectare este o obligație pe care angajații și-o asumă odată cu depunerea Jurământului. În toate perioadele istorice disciplina și armata au fost indispensabile [1, 28].

Cu regret, în perioada de tranziție, după anii '90 disciplina militară a fost într-un oarecare mod neglijată, în pofida importanței ei atât pentru persoană, cât și pentru societate. Efectuarea serviciului militar a încetat a fi conceput ca ceva absolut necesar, ca o etapă obligatorie în maturizarea socială și formarea tinerilor pentru viață.

Un factor care a influențat negativ scăderea disciplinei militare în perioada de referință l-a constituit excluderea pregătirii militare inițiale din curricula școlară. După cum s-a văzut în scurt timp, needucarea și necultivarea patriotismului, respectului față de tradițiile și valorile naționale a avut urmări negative pentru întreaga societate și, în special, a creat mari dificultăți pentru ministerele de forță, generând eschivarea de la satisfacerea serviciului militar în termen, dezertarea din Forțele Armate și Trupele de Carabinieri și, nu în ultimul rând, săvârșirea diferitelor încălcări de lege.

Totuși, e îmbucurător că în ultimii ani, conștientizând aceste momente, se întreprind unele măsuri de reanimare a activității de educare militaro-patriotică a tinerei generații. Disciplina militară, expusă la un nou nivel și într-o nouă viziune, bazată pe principiile pedagogice, oferă tinerilor o temeinică pregătire psihologică necesară în situațiile critice: calamități naturale, perturbații politice, le dezvoltă capacitatea de a evita și depăși momentele dificile, le formează personalitate fermă și integră, demnă de așa calități, precum bărbăția, curajul și dârzenia. Altfel spus, are menirea să educe și să modeleze un cetățean activ, încredințat în forțele proprii, cu maximă valoare pentru societate și, în special, pentru ministerele de forță.

În contextul celor expuse, amintim de cuvintele generalului N.Alevra: „Nu putem aștepta disciplină de la armată, atunci când disciplina națiunii este scăzută” [10].

Revenind la subiectul abordat, concretizăm că în prezentul articol am încercat să argumentăm, prin anumite exemple, existența tradițiilor militare autohtone și necesitatea cunoașterii lor de către personalul ministerelor de forță, în special cele care rezultă din textul Jurământului de credință patriei și poporului. Totodată, în această succintă relatare a problemei abordate nu ne-am referit nemijlocit la pregătirea moral-psihologică a personalului din ministerele de forță, care este o temă mult mai vastă, constituită dintr-un ansamblu de principii, măsuri, direcții de acțiune, metode și tehnici aplicate în realizarea misiunilor de serviciu, cu impact direct sau indirect asupra psihicului individual și asupra psihologiei grupului profesional, având ca obiectiv instituirea unei stări psihice și morale favorabile performanței profesionale manifestate, în special cu prilejul îndeplinirii unor activități specifice.

Lăsând această temă pentru discuții specialiștilor în domeniu, menționăm că cunoașterea istoriei și tradițiilor militare poate contribui la prevenirea și înlăturarea stărilor de frică, panică colectivă, stresului și altor probleme cu care adesea se confruntă aceste categorii de personal, activând într-un mediu riscant, unde există posibilitatea ca în misiunile operative desfășurate să fie folosite agresiunea, forța fizică și armamentul letal din dotare. Totodată, utile în cultivarea sentimentului de încredere în forțele proprii și formarea stabilității emoțional-volitivă sunt exemplele predecesorilor și conașionalilor noștri din diferite perioade istorice.

Așadar, educarea în baza tradițiilor și particularităților naționale prevede cunoașterea și promovarea ideilor nobile ale poporului nostru, libertatea, patriotismul, onoarea și demnitatea militară, venerația trecutului și tradițiilor de luptă ale strămoșilor noștri, spiritul civic, democrația, drepturile și libertățile fundamentale înscrise în Constituție.

Cunoscând istoria glorioasă a poporului nostru, luptele și sacrificiile înaintașilor noștri, strădaniile lor în perfecționarea creației materiale și spirituale învățăm să prețuim și să iubim mai mult și mai profund cuceririle prezentului, să facem totul pentru a le dezvolta și a făuri în continuare istoria patriei noastre.

Cunoașterea acestor tradiții ne învață să prețuim libertatea, independența, suveranitatea națională, dobândite cu atâtea jertfe, ne obligă să ne unim eforturile pentru a contribui la consolidarea și prosperarea țării, pentru ca Republica Moldova să depășească perioada dificilă pe care o parcurge, să fie ceea ce ne dorim fiecare – o țară liberă, independentă și prosperă aliniată statelor europene civilizate.

Bibliografie:

1. CANTEMIR, D. *Descrierea Moldovei*. București-Chișinău, 2001; BĂLCESCU, N. *Puterea armată și armata militară la români*. București, 1990.
2. ȚARĂLUNGĂ, E. *Enciclopedia identității românești. Personalități*. București, 2011.
3. BARNEA, I. et al. *Istoria militară a poporului român*. București: Editura Militară, 1984.
4. CHIRTOAGĂ, I. *Din istoria Moldovei de sud-est până în anii '30 ai sec. al XIX-lea*. Chișinău: Museum, 1999.
5. BUTARIU, M. *O valoroasă lucrare aproape necunoscută despre Basarabia*. În: *Patrimoniul*. Revistă de lectură istorică (Chișinău), 1992, nr.1.
6. DABIJA, N. *Ștefan cel Mare și Sfânt*. Chișinău: Editura Uniunii Scriitorilor, 1997.
7. *Efecte stresante ale câmpului de luptă*: Studii și articole din publicații militare străine. București, 1992.
8. GOLBAN, V. *Aspecte ale ceremonialului*. Piatra-Neamț: NONA, 1996.
9. СЕМЕНОВ, Н. *Организация и вооружение армий и флотов капиталистических государств*. Москва: Военное издательство Министерства обороны СССР, 1965.
10. <http://theo-phyll-politea.blogspot.com/2010/04/doctrina-militara-romaneasca-in.html>

Prezentat la 18.02.2015